КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ТУРИЗМУ, БІЗНЕСУ І ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ І ТУРИЗМУ

ПРОГРАМА
практики з психологічної діагностики та шкільного консультування

галузь знань	***05 соціальні та поведінкові науки***
спеціальність	***053 психологія***
Кваліфікація	***бакалавр психології***
освітній рівень	***перший (бакалаврський)***
освітня програма	***Практична психологія***

Форма здобуття освіти – **денна**
Навчальний рік – **IV**
Семестр – **VIII**
Кількість кредитів ЄКТС – **8**
Форма підсумкового контролю –**залік**

КИЇВ – 2022

Програма практики з психологічної діагностики та шкільного консультування для студентів 4 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, факультету туризму, бізнесу і психології. Спеціальність 053 Психологія, освітня програма «Практична психологія».

Розробник(и): Валентина КИРИЛЕНКО, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології і туризму.

Рецензенти:

Ірина СЕРГІЄНКО	директор	Дитячий оздоровчо-екологічний центр
Наталія САВИЦЬКА	практичний психолог	Спеціалізована школа № 216 м. Києва
Світлана ФЕДЬКО	к. психол. н., доцент	кафедр психології і туризму КНЛУ

ПОГОДЖЕНО:
Гарант освітньої програми:

Наталія КУЧЕРОВСЬКА канд. психол. наук, доцент

Схвалено на засіданні кафедри психології і туризму
Протокол № 17 від «01» червня 2022 року

Завідувач кафедри Олександр БОНДАРЕНКО

Схвалено на засіданні вченої ради факультету туризму, бізнесу і психології
Протокол № 9 від «27» червня 2022 року

Голова вченої ради факультету Наталія ЖДАНОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО на засіданні вченої ради Київського національного лінгвістичного університету, протокол № 11 від 28 червня 2022 р.

Голова вченої ради
Університету Роман ВАСЬКО

2

Мета практики з психологічної діагностики та шкільного консультування полягає у поглибленні та закріпленні теоретичних знань та формуванні практичних умінь здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня з психологічних дисциплін, ознайомлення студентів із психодіагностичною та консультативною процедурою.

Програма практики з психологічної діагностики та шкільного консультування відповідає навчальному плану підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти зі спеціальності 053 Психологія, освітньої програми «Практична психологія».

Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану) **–** 6 кредитів ЄКТС; 180 год.

Передумовами для проходження практики з психологічної діагностики та шкільного консультування є успішне засвоєння дисциплін навчального плану підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, зокрема загальної психології, вікової психології, педагогічної психології, психологічної служби в системі освіти, практикум з групових форм роботи, психодіагностики, соціальної психології тощо.

Практика з **психологічної діагностики та шкільного консультування** є важливим компонентом (ОК 31) професійно-методичної підготовки майбутнього практичного психолога. Кожен із аспектів практики передбачає проведення практикантом психодіагностики, шкільного консультування усіх учасників освітнього процесу та інших видів роботи практичного психолога в закладах освіти: профілактичної, розвивальної, методичної, організаційної тощо.

Базовими установами для проходження практики з **психологічної діагностики та шкільного консультування** можуть бути заклади середньої освіти (школи, гімназії, ліцеї, спеціалізовані заклади освіти), заклади спеціальної освіти (інтернатні заклади) та заклади професійної освіти (коледжі, технікуми).

Основними **завданнями практики з психологічної діагностики та шкільного консультування** є:

- оволодіння бакалаврами основами дослідницьких, конструктивно-планувальних, організаційних та комунікативно-навчальних умінь, що передбачає:

– ознайомлення з організацією роботи практичного психолога закладу освіти;

– оволодіння вміннями використовувати методи вивчення особистості учасників освітнього процесу;

– формування професійних навичок застосування знань у галузі психологічної діагностики; спостереження за освітнім процесом в закладі освіти та аналіз його організації;

– розвиток у студентів стійкого інтересу до професії психолога та потреби в психологічній самоосвіті;

– випрацювання науково-дослідного підходу до практичної діяльності;

– вивчення рівня сформованості професійних навичок та вмінь студентів, організаторських та пізнавальних здібностей, їх ставлення до низки психологічних дисциплін;

– проведення методичного аналізу та добір психодіагностичного і психогімнастичного матеріалу;

– визначення та реалізація цілей шкільного консультування, у тому числі і профконсультації;

– здійснення поточного та перспективного планування роботи практиканта та організація виконання накресленого плану;

– вибір та використання психодіагностичних прийомів і методів навчання та аналіз дослідницького матеріалу;

– аналіз та узагальнення передового досвіду роботи практичного психолога освітнього закладу.

Практика з психологічної діагностики та шкільного консультування спрямована на формування у студентів таких компетентностей*:*

Інтегральна компетентність:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 9. Здатність працювати в команді.

ЗК 10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 13. Глибоке розуміння етичних норм діяльності та гуманістичних цінностей людства.

Фахові компетентності:

ФК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

ФК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

ФК 7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

ФК 8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

ФК 9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність

ФК 15. Здатність забезпечувати та підтримувати психологічне здоров'я дітей в умовах шкільного навчання, проводити діагностично-корекційну роботу та психологічний супровід обдарованих дітей

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ
проходження практики з психологічної діагностики та шкільного консультування

Код	**Результат практичної підготовки** (1. знати; 2. уміти; 3. комунікація; 4. автономність і відповідальність)	**Форми (та/або методи і технології) практичної підготовки**	**Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання** (за необхідності)
	ЗНАТИ:		
1.1	знати основні психодіагностики учасників освітнього процесу	моделювання професійних ситуацій, робота з психодіагностичними методиками	Звіт про результати практики
1.2	знати психодіагностичні комплекси для вивчення особливостей учасників освітнього процесу	робота з добором психодіагностичних комплексів відповідно віку та запиту психодіагностики під час проходження практики	
1.3	знати комунікативні стратегії спілкування з учасниками освітнього процесу	індивідуальні консультації, спілкування з учасниками освітнього процесу	
1.4	знати основні інноваційні технології проведення психогімнастики зі школярами різного віку	моделювання професійних ситуацій, складання психогімнастичних комплексів з рекомендованих вправ для школярів різного віку під час проходження практики	
	УМІТИ:		
2.1	уміти на практиці визначати й аналізувати цілі, зміст, принципи, методи і прийоми проведення психодіагностики і психогімнастики	робота з психодіагностичними і психогімнастичними комплексами, індивідуальні консультації	Звіт про результати практики
2.2	уміти обирати й ефективно використовувати психодіагностичні,	моделювання професійних ситуацій, рефлексивні технології, робота з сучасними	

	психогімнастичні, психокорекційні комплекси для роботи з учнями різного шкільного віку	психодіагностичними, психокорекційними комплексами, які використовуються у роботі в закладах освіти	
	КОМУНІКАЦІЯ:		
3.1	користуватися українською мовою в різних ситуаціях професійної комунікації	рефлексивні технології, дискусії, робота з текстами, спілкування з учасниками освітнього процесу	Звіт про результати практики
3.2	оперувати стратегіями, тактиками комунікації для реалізації професійного спілкування	робота з текстами, спілкування з учасниками освітнього процесу	
	АВТОНОМНІСТЬ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ:		
4.1	усвідомлювати необхідність навчання з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань	Дискусія; індивідуальні консультації, моделювання професійних ситуацій; рефлексивні технології	Звіт про результати практики
4.2	відповідально ставитись до роботи та досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики		

Співвідношення очікуваних результатів практики з психологічної діагностики та шкільного консультування з програмними результатами навчання

Результати практичної підготовки (код) / **Програмні результати навчання** (назва)	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	3.1	3.2	4.1	4.2
ПРН 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання	+	+		+	+	+		+	+	+
ПРН 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань	+	+	+	+	+	+				
ПРН 3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань		+	+			+	+	+		
ПРН 4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел			+		+		+			
ПРН 5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги	+	+	+	+	+	+	+	+		

ПРН 6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження	+	+	+	+	+	+	+	+		
ПРН 7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки			+				+			+
ПРН 8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.	+					+			+	+
ПРН 10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.		+				+				
ПРН 11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.		+			+			+		
ПРН 12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.	+	+		+			+			+
ПРН 14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.			++			+		+	+	
ПРН 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.	+	+	+		+	+	+	+		
ПРН 19. Враховувати ментальні та релігійні особливості досліджуваних та клієнтів у професійній роботі.		+				+	+			+
ПРН 20. Складати програми психологічного супроводу обдарованих дітей та дітей з особливими потребами.	+	+	+	+	+	+			+	+
ПРН 22. Реалізовувати базові етапи та процедури психологічної експертизи.	+	+	+	+	+	+	+	+		

Структура практики, вимоги до учасників освітнього процесу під час практики:

Практика з психологічної діагностики та шкільного консультування проводиться відповідно до навчального плану підготовки студентів-психологів зі спеціальності 053 Психологія, освітньої програми «Практична психологія» в II семестрі VIII року навчання і складається з трьох етапів: організаційного, основного та заключного.

ЕТАПИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Етап 1. **Організаційний етап має два підетапи: початковий та ознайомчий.**

Початковий – 1-2 дні: студенти беруть участь у настановній конференції з практики психологічної діагностики та шкільного консультування, де їм надається повна інформація про зміст і тривалість практики, а також форму звітності (особливості оформлення щоденника практики, звіту і програм психодіагностики, психогімнастики), знайомляться з керівником практики від закладу освіти, проходять інструктаж з техніки безпеки тощо.

Ознайомчий – протягом цього етапу практиканти ознайомлюються з нормативними документами, які регламентують діяльність психолога в організації, посадовими інструкціями, календарним планом роботи, графіком роботи; вивчають наукову, методичну літературу з профілю; спостерігають за діяльністю шкільного психолога, фіксують її основні елементи в щоденнику практики, відмічають специфіку та ситуативні нюанси.

Етап 2. **Основний. Студенти-практиканти здійснюють спільну діяльність з** практичним психологом закладу освіти, яка передбачає включення в роботу практичного психолога закладу освіти в ролі асистента; участь у розв'язанні конкретних практичних задач психологічної діяльності; отримання професійні навички та уміння; ознайомлення з методами та інструментарієм роботи психолога; аналіз власні професійні проблеми та обмеження, які виникають при виконанні спільної з психологом роботи та обговорюють з керівником складності та проблеми, які виникли, окреслюють шляхи подолання бар'єрів професійної діяльності та с**амостійну роботу студента практиканта,** а саме:

- самостійно виконують завдання практики та психолога,
- беруть на себе відповідальність при вирішенні практичних задач,
- самостійно окреслюють шляхи їх рішення та досягнення цілей;
- удосконалюють професійні навички та уміння,
- аналізують власні можливості, успіхи та недоліки, помилки та творчі знахідки при здійсненні професійної діяльності психолога,
- дають оцінку своєї праці.

Етап 3. **Заключний.** На цьому етапі практиканти:

- обговорюють з викладачем-методистом проходження практики у всіх класах, куди він був направлений.
- аналізують недоліки та досягнення у власній професійній діяльності під час практики.
- проводять рефлексію професійної діяльності та самоаналіз сформованості професійних важливих якостей та компетенцій психолога-практика.

- оформлюють всі звітні документи і щоденник практики та пишуть звіт про проходження практики в закладі освіти, в якому вона проходила, звітні документи з керівниками практики, завіряють їх відповідними підписами та печатками.

Структурними компонентами практики психологічної діагностики та шкільного консультування є:

1. Настановна конференція.
2. Практика в освітній установі.
3. Підсумкова конференція.
4. Диференційований залік.

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТУДЕНТІВ-ПРАКТИКАНТІВ

Студент-практикант має право:

1. Звернутися по допомогу до керівника практики університету, методиста чи шкільного психолога закладу.
2. Бути присутнім на відкритих заходах, які проводяться в освітній установі.
3. Вивчати досвід шкільного психолога.
4. Вносити пропозиції щодо вдосконалення навчально-виховного процесу, організації психологічної практики.
5. Одержувати консультації шкільного психолога та керівника практики з усіх питань проведення психологічної практики.
6. Користуватись бібліотекою закладу – бази практики, навчальними кабінетами, навчальними посібниками.
7. Мати один день та тиждень для самостійної роботи.

Основними обов'язками студентів-практикантів є:

1. Брати участь у настановній та підсумковій конференціях, а також у виробничих та педагогічних нарадах з питань практики, розпочати і завершити практику у зазначений термін.
2. Працювати на базі практики не менше 5 днів на тиждень та перебувати на базі практики визначену кількість годин, дотримуючись графіка роботи установи, повідомляти керівника про свою відсутність.
3. Якісно та сумлінно виконувати усі види робіт, передбачених програмою практики, відображати їх зміст та результати в щоденнику практики регулярно.
4. Дотримуватися правил і норм поведінки, положень Кодексу психологів та внутрішнього розпорядку бази практики, виконувати розпорядження адміністрації бази практики та керівників практики та вживати необхідних заходів щодо дотримання вимог шкільної гігієни у повсякденній роботі.
5. Пред'являти документацію на вимогу викладача-методиста.
6. Пропущений день практики студент має відпрацювати повною мірою.
7. Звітувати про виконання програми психологічної практики, вчасно оформити та подати керівнику-методисту необхідну документацію.

8. Захистити звіт з практики.

9. Невиконання хоча б одного пункту програми є підставою для не атестації студента-практиканта.

На бази практики студенти з’являються з направленням, яке їм видають керівники від університету на кафедрі психології, педагогіки і туризму. Щоб бути допущеним до роботи, практикант має заздалегідь пройти в університеті медичний огляд та інструктаж з техніки безпеки та протипожежної безпеки.

Після завершення практики на кафедрі психології, педагогіки і туризму проводиться підсумкова конференція (див. „Підбиття підсумків практики”).

Староста академічної групи під час практики збирає довідки про стан здоров'я студентів-практикантів (у разі запиту керівника бази практики), веде облік відвідування студентами бази практики, несе відповідальність за дотримання ними дисципліни, вчасно інформує керівників практики від КНЛУ та бази практики про зміни у графіку проведення заходів, про відсутність студентів на базі практики, про стан взаємовідвідування заходів практикантами.

До обов’язків старости входить також облік відвідування студентами занять, сповіщення їх про консультації, виконання доручень керівників практики.

ОБОВ'ЯЗКИ ТА ФУНКЦІЇ КЕРІВНИКІВ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Обов'язки та функції керівника практики від університету:

- не пізніше, ніж за 2 тижні до початку практики надається керівнику практики програму практики;
- керівнику бази практики надається направлення та наказ КНЛУ на практику;
- у перший день практики викладач-керівник спільно з керівником від бази практики забезпечує зустріч практикантів з керівництвом бази практики та представляє студентів-практикантів керівництву бази практики і разом з ними складає план проходження практики;
- під час проведення практики керівник повинен постійно контактувати з керівниками від бази практики і студентами-практикантами, перевіряти ведення студентами щоденників практики, виконання ними програми і плану проведення практики, стан трудової дисципліни;
- проводить консультації для студентів з питань змісту та творчої організації роботи практичного психолога;
- несе відповідальність за виконання програмних вимог практики, дотримання плану її проведення та змісту;
- проводить інструктаж студентів з охорони праці, несе відповідальність за дотримання в період практики інструкцій, правил та інших нормативних правових актів, які встановлюють вимоги до безпечних умов виконання робіт;
- розробляє тематику індивідуальних завдань, консультує практикантів та надає їм допомогу при підготовці звітної документації;

- сприяє виконанню завдань з науково-дослідної роботи;

- бере участь у настановній та підсумковій конференціях з практики, у розподілі студентів за класами, у затвердженні індивідуальних планів роботи;

- здійснює безпосереднє керівництво практикою на базах практики, контролює роботу студентів, вибірково відвідує корекційно-розвивальні заняття, діагностичну роботу, аналізує та оцінює їх;

- ознайомлює студентів з метою та завданнями практики, з правилами ведення документації.

- допомагає укласти індивідуальний план практикантів, затверджує його та контролює виконання;

- проводить відповідно до програми практики методичні заняття зі студентами в навчальному закладі та консультативних центрах з питань психологічної допомоги дітям та дорослим і розвитку особистості та колективу;

- аналізує звітну документацію студентів, оцінює роботу кожного студента, рівень його психолого-педагогічних здібностей, психологічної культури, бере участь у проведенні заліку та оцінювання роботи студента на базі практики;

- проводить індивідуальні та групові консультації, спостерігає за проведенням емпіричних досліджень і контролює хід практики;

- забезпечує реалізацію в процесі психологічної практики основних принципів та закономірностей психолого-педагогічної науки;

- надає науково-методичну допомогу колективу бази практики;

- дає психологічний аналіз різних аспектів професійної діяльності студента-практиканта; оцінює роботу студентів на практиці, їхню готовність до професійної діяльності;

- складає звіт про проходження практики контингентом студентів, за якими він закріплений.

Викладач-керівник практики кафедри рекомендує систему завдань (проблем) для конкретної бази практики, які можуть стати предметом практики; здійснює взаємодію з психологом бази практики, здійснює загальний контроль за проведенням практики та оцінку проходження її студентами.

ОБОВ'ЯЗКИ ТА ФУНКЦІЇ КЕРІВНИКА ВІД БАЗИ ПРАКТИКИ

Керівництво практикою студентів безпосередньо на базах практики доручається кваліфікованим досвідченим фахівцям у галузі вікової та педагогічної психології; загальними обов‘язками яких є: ознайомлення студентів з робочими місцями, необхідними документами та докладний інструктаж щодо вимог організації; методичне керівництво й консультації з планування, організації і проведення психолого-педагогічних заходів; формування у практикантів практичних умінь і навичок шкільного психолога, навичок етичної та деонтологічно обґрунтованої поведінки, професійного підходу в організації ефективної психолого-педагогічної допомоги.

Практичний психолог бази практики демонструє студентам прийоми (методики) розв’язання конкретних психологічних проблем, дає їм змогу виконувати доручене завдання з відповідними категоріями клієнтів. Студенти

вивчають рекомендовану їм літературу з проблеми, розробляють відповідний інструментарій, спостерігають за діяльністю психолога, належним чином оформлюють отримані дані.

Вибір характеру завдань студенти узгоджують з керівником-психологом установи, де проходять практику, та викладачем-методистом кафедри психології і туризму.

Основні обов'язки керівника від бази практики:

1. Спільно з керівником практики від навчального закладу він забезпечує зустріч практикантів з керівництвом бази практики та забезпечує умови для роботи студентів відповідно з програмою психологічної практики, організовує та проводить демонстрацію психодіагностики та психоконсультування в обраному класі для всієї групи практикантів.

2. Створює необхідні умови для виконання студентами програми практики, не дозволяє залучення студентів до робіт, які не відповідають вимогам програми практики; забезпечує необхідні умови для отримання студентами під час проходження практики знань за спеціальністю «психологія».

3. Ознайомлює студентів-практикантів з базою практики, з правилами техніки безпеки та протипожежної безпеки на робочому місці, з планом своєї роботи, з методичною базою кабінету психолога, з напрямами та змістом своєї діяльності; проводить обов'язкові інструктажі з охорони праці та техніки безпеки з оформленням відповідної документації.

4. Контролює дотримання практикантами виробничої дисципліни; забезпечує облік відвідування практики студентами. Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляє керівнику навчального закладу. Дотримується календарних графіків проходження практики.

5. Веде облік роботи, виконаної кожним студентом, і оцінює її; контролює підготовку студентами звітів з практики та після закінчення практики; складає на кожного студента письмову виробничу характеристику, що містить дані про виконання програми практики і індивідуальних завдань, про ставлення студента до роботи і про участь у громадському житті.

6. Допомагає укласти індивідуальний план практикантів та контролює його виконання, допомагає в організації проведення емпіричних досліджень.

7. Проводить індивідуальні та групові консультації та контролює хід практики, надає методичну допомогу студентам при підготовці та виконанні завдань практики, виготовленні стимульного матеріалу, опрацюванні та аналізі отриманих результатів.

8. У разі необхідності проводить заняття та консультації для практикантів; допомагає практикантам у психологічних спостереженнях, проведенні діагностичних процедур, спрямовує спільну та індивідуальну аналітичну діяльність студентів; має бути присутнім при виконанні студентами-практикантами завдань практики, аналізує їх проведення.

9. Аналізує та оцінює роботу студентів на практиці, їхню готовність до професійної діяльності.

10.Готує характеристику на студентів-практикантів.

11. Бере участь у настановній та підсумковій конференціях з питань практики.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ
Програма практики з психологічної діагностики та шкільного консультування

Змістовий модуль 1.

1.1. Психодіагностична робота практиканта у закладі середньої освіти

Метою психодіагностичної роботи є набуття практичного досвіду в галузі діагностики розвитку інтелектуальної сфери, мотивації учіння дітей молодшого шкільного віку, діагностики стосунків в середній школі, професійного визначення в старшій школі та інше; набуття досвіду інтерпретації отриманих результатів.

- Ознайомлення з Планом роботи практичного психолога закладу освіти, проведеною психодіагностикою, психодіагностичним комплексами / програмами, методичними розробками.
- Планування та складання планів психодіагностики школярів.
- Проведення психодіагностики.
- Відвідування психодіагностичних заходів практичного психолога та психологів-практикантів.
- Проведення спостережень та аналізу відвіданих психодіагностичних заходів.
- Проектування та виготовлення психодіагностичних бланків та карт.
- Аналіз отриманих результатів з психодіагностики.
- Складання психологічної характеристики на учня, клас та розробка рекомендації для учасників освітнього процесу на основі отриманих результатів

1.2. Організація шкільного консультування та психогімнастики на основі проведеної діагностики студентами

- Розробка плану психогімнастичного комплексу та складання плану-схеми консультації за результатами психодіагностики, у тому числі і профконсультації;
- Відвідування проведеної консультації та заняття з психогімнастики, яку проводить практичний психолог освітнього закладу.
- Планування окремих видів психорозвивальної роботи, що відповідають віковим особливостям студентів.

- Підготовка та проведення запланованого консультування та психогімнастики.
- Відвідування, проведення спостережень та аналізу психогімнастичних заходів, що проводять практиканти.

1.3. Науково-дослідницька робота практиканта

- Вивчення наукової методичної літератури з метою підвищення добору психодіагностичних та психогімнастичних матеріалів професійного рівня.
- Участь у роботі методичних семінарів, виступи на методичних семінарах.
- Проведення аналізу психодіагностичного матеріалу, зібраного студентом-практикантом з метою прогнозування можливих труднощів його засвоєння студентами.

Індивідуальні завдання

Теми науково-дослідницьких завдань з психодіагностики

1. Розкрийте особливості формування творчого потенціалу у школярів …. класу
2. Розкрийте особливості організації психодіагностики групової динаміки у школярів молодших класів.
3. Розкрийте особливості організації психогімнастики з розвитку психічних процесів у молодших школярів.
4. Розкрийте особливості організації професійної консультації для учнів 10 класу.
5. Опишіть прийоми та особливості проведення спостереження за навчальною діяльністю учнів 5-х, 6-х, 7-х класів.
6. Розкрийте особливості планування й проведення психогімнастичного комплексу у середній школі.
7. Розкрийте особливості планування й проведення психогімнастичного комплексу у старшій школі.
8. Розкрийте особливості вивчення індивідуальності учня підліткового віку.

Контроль результатів діяльності студентів-практикантів:

В останній день проходження практики студент має підготувати та здати керівнику практики від університету протягом наступних 3 днів після завершення практики такі документи:

1. **Індивідуальний план роботи практиканта**, затверджений керівником практики і шкільним психологом (подається і затверджується на першому тижні практики).

Щоденник практики – окремий документ, де від руки робляться усі записи, про проведену роботу (спостереження, діагностика, психогімнастика, інші види роботи).

Щоденник практики містить: записи неформалізованого спостереження та його аналіз; узагальнення результатів спостереження – виокремлення типових характеристик об’єкта спостереження, рис, особливостей провідної діяльності та

поведінки, які сприяють чи заважають її позитивним проявам; формулювання припущення про фактори найбільшого впливу на об’єкт спостереження.

2. **Звіт з проходження практики.**

3. **Програма психодіагностики** діагностичної програми, програми психодіагностичної бесіди. У програму психодіагностики входить і організація спостереження.

4. Результати психодіагностики та участі в методичних семінарах представляються у вигляді **дослідної роботи** і відображаються в психолого-педагогічній характеристиці на учня та на учнівський колектив класу, за яким був закріплений студент.

Результати психодіагностики і спостереження також мають бути відображені в діагностичних картах спостереження з аналізом та висновками про розвиток учня чи колективу.

На основі проведеної психодіагностики студент складає характеристику на учня і клас.

5. **Розроблений план-конспект психогімнастичних вправ,** затверджений шкільним психологом. У кінці подається самоаналіз проведено комплексу та аналіз відвіданого психогімнастичного заняття, який проводив студент-практикант.

6. **Програма** (план-схема) консультативної роботи (план бесід, у тому числі і з профорієнтації)

Загальні вимоги до оформлення звітних документів про проходження практики

Документи оформляються охайно, від руки (при бажанні студента вони можуть бути надруковані), мають наскрізну нумерацію сторінок. Усі аркуші повинні бути зшиті. Папка зі звітними документами повинна мати титульну сторінку, на якій зазначаються прізвище та ім'я студента-практиканта, факультет та група; прізвища керівників від університету та бази практики; вид практики; термін проходження; назва бази практики. Кожен окремий документ повинен також починатися з титульної сторінки, на якій зазначається прізвище та ім'я студента-практиканта, факультет та група, назва документа, час та місце проведення заходу (чи збору емпіричних даних). Звітна документація обов'язково повинна містити перелік всіх документів практики із зазначеними сторінками:

1. Індивідуальний план роботи на час практики (2 – 3 стор.).
2. Звіт про виконану роботу в довільній формі, у якому описано результати ознайомлення з діяльністю психолога за місцем проходження практики зі своїми коментарями: до 15 стор.
3. Щоденник (обсяг довільний).
4. Діагностична програма обстеження певних психічних явищ.
5. Психологічна характеристика на учня та на клас (2 – 3 стор.).
6. Емпіричний матеріал, на основі якого була складена характеристика, та результати і протоколи опрацювання методик.

7. Методична розробка психогімнастичного комплексу, вправ/тренінгу.

Звіт про проходження практики має містити таку інформацію: місце та термін проходження практики; послідовність та види виконаних робіт за всіма розділами програми практики; зміст і аналіз виконаних робіт, їх короткі характеристики; протоколи проведення психодіагностичних досліджень; висновки щодо проведеного дослідження, рекомендації щодо надання психологічної допомоги клієнтам, висновки та пропозиції щодо поліпшення та вдосконалення навчальної практики, список використаної літератури.

Звіт має містити відомості про виконання студентом усіх розділів та індивідуальних завдань, мати розділи з охорони праці, висновки, пропозиції, список використаної літератури.

У звіті про роботу студенти докладно описують усю виконану під час практики роботу (наприклад, результати знайомства зі структурою та традиціями навчального чи виховного закладу, проведені практикантом заходи, заняття, індивідуальні доручення, волонтерську діяльність, екскурсії тощо). У звіті необхідно подати кількісний та якісний аналіз проведених психологічних заходів, участь у роботі педрад, науково-методичної роботі кафедри психології і туризму. У звітних документах не повинно бути дослівного переписування матеріалів баз практики (посадових обов’язків, планів роботи психолога, методичних розробок тощо).

До звіту обов'язково додаються всі матеріали, зібрані під час практики для використання в навчальному процесі університету. У звіті студент висвітлює також власні враження та особисті надбання в результаті проходження практики. Звіт оформлюється за вимогами, встановленими для курсової роботи.

Загальний обсяг звіту – до 15 аркушів формату А4. Сторінки звіту необхідно пронумерувати. Матеріали практики необхідно переплести або прошити. Для упорядкування документів оформлюється титульна сторінка звіту про проходження практики.

Оформлений звіт і щоденник практикант подає на перевірку керівнику бази практики.

У кінці практики керівник від бази практики видає письмову характеристику про роботу студентів-практикантів. У характеристиці обов'язково повинна бути зазначена рекомендована оцінка за практику. Характеристику підписують керівник практики від бази (психолог) та керівник організації і завіряють печаткою.

Оформлення звітних документів входить в час проходження практики. Їх перевіряють і затверджують (крім щоденника) керівники практики від бази та навчального закладу.

ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Студенти-практиканти повинні суворо дотримуватися режиму праці бази практики та виконувати свою роботу згідно з індивідуальним графіком та планом роботи.

Керівники психологічної практики від КНЛУ контролюють перебування студентів на базах практики (згідно з графіком), дотримання ними плану роботи, наявність необхідної документації, якість виконаної роботи, науковість та адекватність методів роботи, ставлення до своїх обов'язків та дисциплінованість. Керівник від кафедри психології і туризму має право контролювати записи, занесені в щоденник практики.

Роботу студентської групи та керівників практики контролює завідувач кафедри психології і туризму.

Оцінювання та контроль результатів психологічної практики. Основними критеріями оцінювання результатів психологічної та науково-асистентської практики є такі:

1. Рівень сформованості професійно-методичних умінь.
2. Рівень теоретичного усвідомлення студентами-практикантами своєї практичної діяльності, її мети, змісту, методів.

З метою оцінювання результатів практики використовуються такі методи:

1. Спостереження за діяльністю студента-практиканта. Аналіз якості його практичної роботи зі школярами чи зі студентами.
2. Оцінювання діяльності студента-практиканта керівником від бази практики чи викладачами-методистами кафедри психології і туризму.
3. Самооцінка студента-практиканта своєї підготовленості до практичної роботи.
4. Аналіз звітної документації з психологічної практики.
5. Поточний контроль роботи студента-практиканта здійснюється регулярно методистом – викладачем з кафедри психології і туризму.

За результатами психологічної практики студентам виставляється оцінка у національній шкалі оцінювання та в системі ЄКТС. При виставленні оцінки беруться до уваги і рекомендовані оцінки керівником від бази практики. Ураховуються та оцінюються такі види роботи:

- ***психодіагностична*** робота (кількість проведених діагностичних процедур, кількість відвіданих психодіагностичних процедур студентів-практикантів, участь у їхньому аналізі, якість підготовки діагностичного матеріалу та доцільність і відповідність її проведення);
- ***консультативна робота*** в рамках профорієнтаційної бесіди з урахуванням результатів профдіагностики (методична розробка профорієнтаційної бесіди чи гри з учнями у закріпленому класі, кількість відвіданих занять студентів-практикантів, участь у їхньому аналізі);

- ***розроблення психогімнастичного комплексу (***методична розробка та проведення психогімнастичних комплексів, кількість відвіданих занять студентів-практикантів, участь у їхньому аналізі);
- ***науково-дослідна робота*** (якість виконання індивідуального завдання, пов'язаного з темою дослідження, якість виконаної психолого-педагогічної характеристики на учня та виступ на методичному семінарі).

Оцінка результатів практичної підготовки здійснюється за 100-бальною шкалою.

При завершенні практики студенти-практиканти звітують про її виконання та одержують диференційований залік.

Підведення підсумків практики. Для підбиття підсумків практики на кафедрі створюється комісія, до складу якої входять завідувач кафедри та групові керівники. За рішенням кафедри до складу комісії можуть бути включені керівники практики від баз практики та інші особи.

Не пізніше, ніж на 3-й день після закінчення практики, студент подає груповому керівнику повністю оформлену документацію з практики згідно з переліком, поданим вище. ***Деякі звітні документи мають бути завірені керівником бази практики і печаткою***: звіт про проходження практики, індивідуальний план проходження практики, план-конспект корекційно-розвивального заняття, діагностична програма, психолого-педагогічна характеристика учня, психолого-педагогічна характеристику класу.

Керівник практики від кафедри психології, педагогіки і туризму перевіряє документацію і виставляє орієнтовну оцінку за практику. Остаточна оцінка затверджується під час звітної конференції з практики.

Звітна конференція проводиться не пізніше, ніж через тиждень після закінчення практики. Захист може проходити безпосередньо на базі практики або на кафедрі (факультеті). Під час захисту студент звітує про проходження ним практики, відповідає на запитання членів комісії та студентів, висловлює свої зауваження та пропозиції щодо організації та проведення практики. Груповий керівник дає характеристику студенту-практиканту, вказує на здобутки і недоліки і пропонує комісії оцінку за практику. Остаточну оцінку виставляє комісія з урахуванням думки групового керівника та керівника від бази практики. За результатами захисту виставляється диференційований залік.

Підсумковий контроль

Форма підсумкового контролю успішності проходження практики – диференційований залік.

Засоби діагностики успішності проходження практики з **психологічної діагностики та шкільного консультування***:*

- звіт практиканта про виконання навчальної роботи, захист програми психодіагностики та програми психогімнастики та план-схеми консультації за результатами проведеної психодіагностики;

- звіт практиканта про виконання науково-дослідницького завдання (виступ на методичному семінарі).

За результатами практики з **психологічної діагностики та шкільного консультування** практикант подає таку документацію:

1) *керівнику практики від кафедри психології, педагогіки і туризму:* звіт про виконану роботу, програму психодіагностики, куди входить складена характеристика на клас, на учня, план-схема консультації з програмою психогімнастики, аналіз результатів психодіагностики.

Критерії оцінювання результатів проходження практики з психологічної діагностики та шкільного консультування

За результатами практики студентам виставляється оцінка у національній шкалі оцінювання та в системі ЄКТС. При виставленні оцінки береться до уваги робота студента-практиканта як психолога закладу середньої освіти.

При виставленні оцінки за результатами роботи студента-практиканта як практичного психолога враховуються та оцінюються такі види роботи:

1) *психодіагностична* робота практиканта (враховується кількість і якість проведених психодіагностик; кількість відвіданих занять з психодіагностики, участь в їх аналізі; якість програми психодіагностики);

2) *консультативна* робота та розвивальна робота (психогімнастика) ураховується якість проведеної консультації та психогімнастики; кількість відвіданих психогімнастичних заходів, участь в їх аналізі; якість поданої програми психогімнастики і план-схема консультації);

3) *науково-дослідницька робота* (ураховується якість аналізу психодіагностичних матеріалів, правильність добору психогімнастичних вправ та виступ на методичному семінарі за результатами дослідження).

Оцінка результатів практичної підготовки студента здійснюється **за 100-бальною шкалою**:

Критерії оцінювання результатів практики з психологічної діагностики та шкільного консультування:

1. ПСИХОДІАГНОСТИЧНА РОБОТА максимальна кількість балів — 20	
Критерії оцінювання	***Бали***
• Обсяг психодіагностичної роботи виконаний повністю. • Коректно обгрунтовано доцільність психодіагностичних методик, які використовувались. • Обробка даних виконана коректно і в повному обсязі. • Інтерпретація результатів зроблена грамотно з використанням статистичних методів обробки даних, демонструє сформованість навичок роботи з психодіагностичними методиками. • Всі методичні матеріали та результати діагностики включені до звітної документації.	20 - 18

• Обсяг психодіагностичної роботи виконаний повністю. • Коректно обгрунтовано доцільність психодіагностичних методик, які використовувались. • Обробка даних виконана коректно. • Інтерпретація результатів зроблена достатньо грамотно з використанням статистичних методів обробки даних, демонструє задовільний рівень сформованості навичок роботи з психодіагностичними методиками. • Всі методичні матеріали та результати діагностики включені до звітної документації.	17 - 15
• Обсяг психодіагностичної роботи виконаний не повністю. • Доцільність психодіагностичних методик, які використовувались, обґрунтовано не достатньо коректно. • Обробка даних виконана коректно. • Інтерпретація результатів поверхова, демонструє низький рівень сформованості навичок роботи з психодіагностичними методиками. • Всі методичні матеріали та результати діагностики включені до звітної документації.	14 - 10
• Обсяг психодіагностичної роботи виконаний не повністю. • Доцільність психодіагностичних методик, які використовувались, не обгрунтовано, програма складена без врахування вікових особливостей учнів. • Обробка даних виконана некоректно. • Інтерпретація результатів поверхова або відсутня, демонструє низький рівень сформованості навичок роботи з психодіагностичними методиками. • Всі методичні матеріали та результати діагностики не включені до звітної документації.	9-5
• Роботу з психодіагностики не виконано.	0
2. ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ КОНСУЛЬТАТИВНОЇ ПРАКТИКИ максимальна кількість балів — 20	
Критерії оцінювання	***Бали***
• Дотримання складеного плану та проходження етапів консультативного процесу, Коректно проаналізований методичний аспект організації уроку. • Організація пізнавальної активності учнів на уроці описана коректно та всебічно, що відбиває сформоване вміння проводити психологічне спостереження. • Критичний аналіз уроку коректно відбиває суттєві переваги та недоліки уроку. • Відповідні документи включені до звітної документації.	20 - 18
• Методичний аспект організації уроку проаналізовано недостатньо повно і коректно. • Організація пізнавальної активності учнів на уроці описана поверхово, що відбиває недостатній рівень сформованості вміння проводити психологічне спостереження. • Критичний аналіз уроку проведений поверхнево. • Відповідні документи включені до звітної документації.	17 - 15
• Не всі аспекти організації уроку проаналізовано. • Організація пізнавальної активності учнів на уроці описана поверхово, що відбиває незадовільний рівень сформованості вміння проводити психологічне спостереження.	14 - 10

• Критичний аналіз уроку проведений поверхнево або відсутній.	
• Урок не проаналізовано. • Організація пізнавальної активності учнів на уроці описана поверхово або не описано. • Критичний аналіз уроку проведений поверхнево або відсутній. • Відповідні документи не всі включені в збірку звітних документів або включені частково • Не проведений самоаналіз	9-5
• Аналіз уроку не був проведений.	4-0
3. ПСИХОГІМНАСТИКА максимальна кількість балів — 20	
Критерії оцінювання	***Бали***
• Тематика і методика психогімнастики заняття обґрунтовано коректно і в повній мірі. • Методична розробка заняття розроблена з врахуванням результатів діагностики. • Методична розробка заняття підготовлена грамотно та своєчасно. • За результатами проведення заняття, практикант провів рефлексивний аналіз своєї роботи. • Відповідні документи включені до звітної документації.	15 - 20
• Тематика і методика психогімнастики обґрунтовано достатньо коректно. • Методична розробка заняття розроблена з врахуванням результатів діагностики. • Методична розробка заняття підготовлена своєчасно, за змістом - містить смислові неточності або помилкові тези. • За результатами проведення заняття, практикант провів поверхневий рефлексивний аналіз своєї роботи. • Відповідні документи включені до звітної документації.	8 - 14
• Тематика і методика психогімнастики обґрунтовано не достатньо. • Методична розробка заняття розроблена без урахування результатів діагностики. • Методична розробка заняття містить суттєві смислові помилки. • За результатами проведення заняття практикант не провів рефлексивний аналіз своєї роботи.	1 - 7
• Психогімнастика не було проведено.	0
4. ПІДГОТОВКА ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ максимальна кількість балів — 20	
Критерії оцінювання	***Бали***
• Звітна документація підготовлена в повному обсязі. • Оформлена згідно вимог. • Вчасно подана керівнику від кафедри психології і педагогіки.	15 - 20
• Звітна документація підготовлена в повному обсязі, допускається відсутність декількох документів. • Оформлення документів не повною мірою відповідає вимогам. • Подана керівнику від кафедри психології і педагогіки з запізненням.	8 - 14
• Звітна документація підготовлена частково. • Оформлення документів здебільшого не відповідає вимогам. • Подана керівнику від кафедри психології і педагогіки з запізненням.	1 - 7

• Звітна документація не подана керівнику від кафедри психології і педагогіки.	0
5. ЗАХИСТ РОБОТИ НА ПІДСУМКОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ максимальна кількість балів — 15	
Критерії оцінювання	***Бали***
Практикант: • вільно та вичерпно відповідає на запитання щодо змісту своєї роботи під час практики. • представляє рефлексивний аналіз отриманого під час практики досвіду, важливого для власного професійного та особистісного розвитку. • може сформулювати задачі для власного подальшого професійного розвитку на основі досвіду, отриманого під час практики. • представляє об'єктивний аналіз змісту та організації психологічної практики в КНЛУ.	12 - 15
Практикант: • достатньо повно відповідає на запитання щодо змісту своєї роботи під час практики. • рефлексивний аналіз отриманого під час практики досвіду, важливого для власного професійного та особистісного розвитку, проведений поверхнево. • відчуває труднощі щодо формулювання задач для власного подальшого професійного розвитку на основі досвіду, отриманого під час практики. • відчуває труднощі щодо об'єктивного аналізу змісту та організації психологічної практики в КНЛУ.	6 - 11
Практикант: • відчуває труднощі або не надає відповідей на запитання щодо змісту своєї роботи під час практики. • рефлексивний аналіз отриманого під час практики досвіду, важливого для власного професійного та особистісного розвитку, проведений поверхнево. • не здатний сформулювати задачі для власного подальшого професійного розвитку на основі досвіду, отриманого під час практики.	1 - 5
Практикант: • не з'явився на підсумкову конференцію без поважної причини.	0
6. ОЦІНКА РОБОТИ ПРАКТИКАНТА КЕРІВНИКОМ ВІД БАЗИ ПРАКТИКИ максимальна кількість балів — 5	
Критерії оцінювання	***Бали***
• Практикант проявив професійну відповідальність і дисциплінованість. • Продемонстрував високий рівень професійних знань і навичок.	5
• Практикант проявив професійну відповідальність і дисциплінованість. • Продемонстрував достатній рівень професійних знань і навичок.	3 - 4
• Практикант отримував зауваження щодо професійної дисципліни. • Продемонстрував низький рівень професійних знань і навичок.	1 - 2
• Керівник не мав можливості професійного спілкування з практикантом з вини останнього (практикант уникав спілкування з керівником від бази практики, не відвідував базу практики тощо)	0

Результати досягнень студентів під час практики з **психологічної діагностики та шкільного консультування** визначаються оцінками: **«відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»** за національною шкалою оцінювання та відповідною кількістю балів за шкалою ЄКТС.

Сума балів за всі види діяльності під час практики	**Оцінка за шкалою ЄКТС**	**Оцінка за національною шкалою**
90 – 100	A	**Відмінно**
82 – 89	B	**Добре**
75 – 81	C	
66 – 74	D	**Задовільно**
60 – 65	E	
1 – 59	F	**Незадовільно**

Конкурс «Найкращий студент-практикант»

Конкурс «Найкращий студент-практикант» проводиться з метою підвищення рівня професійної підготовки студентів під час практики з психологічної діагностики та шкільного консультування, поширення найкращих досягнень у науково-методичній, навчально-виховній роботі студентів, а також для заохочення найбільш здібних практикантів і відзначення їхніх творчих досягнень в оволодінні професією практичного психолога.

Конкурс проводиться: у березні — серед студентів IV курсу.

Кандидатури студентів, які будуть брати участь у конкурсі, обговорюються, як правило, на підсумковій педагогічній раді в освітньому закладі. Керівник практики від кафедри психології і туризму рекомендує для участі в конкурсі найкращих студентів (одного — двох від групи).

Для участі в конкурсі керівник практики з психологічної діагностики та шкільного консультування готує на кожного з визначених студентів подання, в якому дається характеристика їхньої навчальної, виховної, методичної та наукової діяльності під час практики. Кожен студент-конкурсант має подати відповідним чином оформлену звітну документацію, психолого-педагогічну характеристику на учня (клас), звіт про виконання науково-дослідницької роботи.

Для розгляду матеріалів, поданих на конкурс, на кожному факультеті створюється конкурсна комісія у складі декана факультету, керівника практикою факультету, завідувача кафедрою психології і туризму, керівника психологічної практики, представників студентських груп.

Розглянувши рекомендовані матеріали, конкурсна комісія визначає найкращих студентів-практикантів. Переможців відзначають грошовими преміями.

Підсумки конкурсу на підставі ухвали конкурсної комісії затверджуються наказом ректора університету. Результати конкурсу доводяться до відома всіх студентів факультету.

Критерії оцінювання матеріалів, поданих на конкурс
«Найкращий студент-практикант»

1. Психолого-педагогічна та методична грамотність поданих конспектів, посібників, методичних розробок, дослідницьких матеріалів.
2. Відповідність поданих матеріалів сучасному рівню розвитку психологічних наук.
3. Відповідність мовного матеріалу нормам і вимогам програми для певного класу.
4. Творчий характер розроблених планів-схем шкільного консультування, у тому числі і профконсультації для здобувачів освіти та інших учасників освітнього процесу, програм психодіагностики, програм психогімнастики, дидактичних матеріалів, методичних розробок заходів.
5. Повнота та аргументованість психолого-педагогічної характеристики особистості учня / колективу класу. Грамотне використання основних методів науково-педагогічного дослідження при підготовці характеристики.

СХЕМИ ТА ЗРАЗКИ ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Зразки звітної документації, подані в цьому розділі, для зручності користування розміщено на сайті кафедри психології і туризму (www.psy.knlu.kyiv.ua).

Київський національний лінгвістичний університет

Факультет туризму, бізнесу і психології
Кафедра психології і туризму

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

з психологічної діагностики та шкільного консультування

Студента_____

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ групи _____ курсу _____

_____ факультету

Спеціальність_____

Вид практики _____

термін практики з_____ до_____

База практики _____

Адреса бази практики

_____

КИЇВ – 202_

ГРАФІК ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

День тижня	Дата	Назва підрозділу, вид роботи, яка планується до виконання	Час роботи

Керівник практики від КНЛУ _____

(посада, прізвище, ім’я, по батькові)

Керівник практики від підприємства _____

(посада, прізвище, ім’я, по батькові)

Робочі записи під час практики та щоденник практики

з психологічної діагностики та шкільного консультування

(короткий зміст і підсумки роботи за графіком)

1. Мета та завдання практики

Цілі практики: вивчення специфіки роботи психологічної служби в навчальних закладах.

Завдання:

1. Поглибити теоретичні знання з психологічних дисциплін; навчитись застосовувати їх на практиці.
- 2. Ознайомитись зі специфікою роботи психолога в навчальних установах
- 3. …….
- 4 …….

1.

Дата	Зміст виконаної роботи, здійснених спостережень	Час роботи	примітки
1	2	3	4
	Ознайомлення з базою практики, інструктаж з техніки безпеки, бесіда з адміністрацією установи. *Знайомство з працівниками психологічної служби.* *Перспективне планування роботи на практиці.*	*9.00-11.00*	
	Вивчення документації психолога, ознайомлення зі шкільної документацією та документацією психолога.	*9.00-11.00*	
	Групові розвивальні заняття	*11.00-13.00*	

ВІДГУК

КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ СТУДЕНТА ВІД БАЗИ ПРАКТИКИ

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Указати в довільній формі такі відомості:
- виконання графіка студентом,
- професійна підготовка,
- професійні якості: сумлінність, дисциплінованість

Керівник практики від бази практики: _____

ВІДГУК СТУДЕНТА ПРО ЗМІСТ ПРАКТИКИ
ТА ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ЇЇ ПОЛІПШЕННЯ

_____
_____
_____
_____
_____
_____

Підпис студента _____

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет туризму, бізнесу і психології
Кафедра психології і туризму

ЗВІТ

з <u>виробничої *(з психологічної діагностики та шкільного консультування)*</u> практики
(вид практики)

на (у) _____
(найменування бази практики)

Виконав студент гр._____ _____
_____
(шифр групи) (підпис) (прізвище, ініціали)

Керівник практики від бази практики _____ _____ _____
(посада) (підпис) (прізвище, ініціали)

Керівник практики від університету _____ _____ _____
(посада) (підпис) (прізвище, ініціали)

Звіт захищено _____
(оцінка, підпис)

Київ – 202__

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет туризму, бізнесу і психології
Кафедра психології і туризму

ПОГОДЖЕНО	**ЗАТВЕРДЖЕНО**
Кер. практики від бази практики	Кер. практики від університету
_____	_____
«____»_____ 200__ р	«____»_____ 200__ р.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ з психологічної діагностики та шкільного консультування

Студента гр._____, спеціальності _____
_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
(місце практики)

Київ – 202__

Дата	Зміст роботи	К-ть годин	Форми і методи організації діяльності	Місце проведення	Відмітка про виконання
Перший тиждень					
Понеділок	1. Настановна лекція щодо проведення навчальної практики в школі		Бесіда з керівником практики		
	2. Ознайомлення зі школою, у якій проходитиме практика, з шкільним психологом та особливостями його роботи		Бесіда з шкільним психологом		
Вівторок	1. Ознайомлення з документацією, яку необхідно заповнити під час проходження практики		Бесіда з шкільним психологом та керівником практики		
	2. Вивчення зразків документації, заповнення документів та розробка індивідуального плану роботи		Самостійна робота. Погодження плану роботи з шкільним психологом, учителем та керівником практики		
Середа	1. Знайомство з класом		Бесіда з класним керівником, спостереження за діяльністю класу на уроках		
	2. Оформлення спостереження		Самостійна робота		
	3. Заповнення документації		Самостійна робота		
Четвер	1. Вивчення психологічної проблематики класу		Бесіда з класним керівником та шкільним психологом		
	2. Вивчення особливостей поведінки і взаємодії дітей у класі		Спостереження за діяльністю класу на уроках		
	3. Оформлення спостереження		Самостійна робота		
П’ятниця	1. Вивчення особливостей поведінки і взаємодії дітей у класі		Спостереження за діяльністю класу на уроках		
	2. Вивчення особливостей поведінки одного учня		Спостереження під час уроків малювання, англійської мови		
	3. Оформлення спостереження		Самостійна робота		
Другий тиждень					
Понеділок	1. Вивчення особливостей поведінки і взаємодії дітей у класі				
	2. Вивчення особливостей поведінки та особистісних проявів одного учня				

	3. Заповнення документації, оформлення спостереження				
Вівторок					
Середа					
Четвер					
П’ятниця					
Третій тиждень					
Понеділок					
Вівторок					
Середа					
Четвер					
П’ятниця					
Четвертий тиждень					
Понеділок					
Вівторок					
Середа					
Четвер					
П’ятниця					
П’ятий тиждень					
Понеділок					
Вівторок					
Середа					
Четвер					
П’ятниця					

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет туризму, бізнесу і психології
Кафедра психології і туризму

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ДОСЛІДНИЦЬКЕ ЗАВДАННЯ

НА ТЕМУ: _____

Студента гр. _____, спеціальності _____
_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
(місце практики)

Науковий керівник:

Київ – 202_

СХЕМА ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА КЛАСОМ

Вступ. Коротко описуються завдання роботи.

Методика. Описуються способи збору матеріалу для складання „портрету", порядок спостережень за досліджуваним та фіксації даних у щоденнику.

Мета:

Об'єкт спостереження *(індивід або група)*

Предмет спостереження *(які саме сторони поведінки розкривають зміст психічних феноменів, які ми вивчаємо)*

Ситуація спостереження *(у яких випадках або за яких умов предмет дослідження виявляє себе найбільш чітко)*

Спосіб спостереження *(як спостерігали)*

Тривалість загального часу спостереження і кількості спостережень:

Способи реєстрації матеріалу *(фіксація даних та ведення записів)*

Результати. Складання поведінкового портрету.

Обговорення результатів. Перераховуються та класифікуються типи ознак, використаних у «портреті». Визначаються допущені помилки спостереження, можливі способи поліпшення якості даних спостереження.

Висновки. Вказується, чи всі завдання було виконано.

До звіту обов'язково додається ***щоденник спостережень***.

ОРІЄНТОВНА СХЕМА ОПИСУ ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ КЛАСУ

1. Загальні відомості про клас. Кількість учнів, з них хлопців та дівчат. Віковий склад. Коли і як було сформовано колектив і яких змін він зазнав за час свого існування.

2. Структура колективу та взаємовідносини. Чи є угруповання в колективі? Чи є конфлікти між окремими угрупованнями та їхніми лідерами? Ступінь згуртованості та узгодженості дій учнів у класі (у школі, поза школою). Формальні та неформальні лідери в класі. Як розв'язуються в класі питання допомоги учням, які її потребують? Наявність у класі учнів, які перебувають в ізоляції. Ставлення класу до новачків. Особливості взаємин між хлопцями та дівчатами.

3. Ціннісні орієнтації класу. Рівень громадянської зрілості учнів класу. Які суспільно значущі інтереси мають місце? Духовні запити та пріоритетні цінності. Моральні якості особистості, які найбільше цінують у колективі, та якості, що викликають найбільший осуд.

4. Емоційний клімат класу. Який настрій переважає в класі? Чи хвилюють невдачі класу всіх учнів? Емоційне «благополуччя» чи «неблагополуччя»

окремих учнів. Чи вміють учні класу контролювати та регулювати свої емоції? Особистість класного керівника. Стиль його взаємовідносин з класом. Авторитетність. Здійснення диференційованого та індивідуального підходів при роботі з учнями.

5. Загальні психологічні висновки. Загальна характеристика рівня розвитку колективу класу. Позитивні аспекти й недоліки в організації життя та діяльності класу. Рекомендації щодо подальшої роботи з конкретним класом.

ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА УЧНЯ

1. Упродовж педагогічної практики студент повинен вивчити одного учня того класу, у якому він проводить свою навчальну і виховну роботу, та скласти його характеристику.
2. Перед тим, як почати вивчення учня, необхідно докладно ознайомитися зі схемою характеристики, яка є орієнтовною програмою вивчення вікових та індивідуальних особливостей учня. Характеристика *повинна мати цілісний характер, а не бути відповіддю на запитання, що подаються в схемі.*
3. Вивчення учня слід здійснювати такими шляхами:

- ознайомлення із шкільною документацією (класний журнал) з метою збору інформації про успішність учня, відвідування ним школи;
- бесіди про особливості учня та його поведінку з класним керівником, учителями-предметниками, бібліотекарем, керівником гуртка, який учень відвідує, та ін.;
- бесіди з батьками про особливості учня, стан його здоров'я, його захоплення, поведінку вдома, про труднощі, з якими стикаються батьки в його вихованні;
- бесіди з учнем про прочитані ним книжки, про те, які види діяльності його найбільше цікавлять, про його улюблених героїв, про мрії, про товаришів і характер товаришування і т. ін.;
- спостереження за розумовою діяльністю і поведінкою учня на уроках, під час дозвілля (на перервах, вечорах, екскурсіях тощо).

4. Дані педагогічних спостережень, анкетування, тестування та ін. слід систематично й ретельно фіксувати у щоденнику педагогічних спостережень.
5. Психологічна характеристика учня, складена студентом-практикантом, обов'язково візується класним керівником і наприкінці психологічної практики подається своєму керівнику від кафедри психології і педагогіки.

СХЕМА ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА УЧНЕМ

1. Результати спостереження за учнем (виділити критерії)

Мета:.

***Завдання роботи*:**

Предмет спостереження: поведінка учня в умовах навчального процесу під час шкільних занять та на перервах.

Критерії спостереження – поведінкові прояви:

- Окремі особливості зовнішнього вигляду, які мають значення для характеристики людини, яку спостерігаємо (стиль одягу і зачіски досліджуваного, наскільки він прагне у своїй зовнішності „бути таким, як усі" або виділятися, привертати до себе увагу; байдужий до свого зовнішнього вигляду або надає йому особливого значення). Які елементи поведінки це підтверджують, у яких ситуаціях?
- Пантоміміка (постава, особливості ходи, жестикуляції, загальна скутість або, навпаки, свобода рухів досліджуваного, характерні індивідуальні пози).
- Міміка (загальний вираз обличчя, стриманість, виразність міміки, у яких ситуаціях міміка буває особливо жвавою, в яких – скутою).
- Мовленнєва поведінка (мовчазність, говірливість, багатослів'я, лаконізм; стилістичні особливості, зміст і культура мовлення; інтонаційне багатство, включення у мовлення пауз, темп мовлення).
- Поведінка стосовно інших людей – становище в колективі і ставлення до цього, спосіб встановлення контакту, характер спілкування (ділове, особистісне, ситуативне, співробітництво, егоцентризм), стиль спілкування (авторитарний, з орієнтацією на співбесідника, орієнтація на себе), позиція у спілкуванні (активна, пасивна, споглядальна, агресивна, прагнення до домінування); наявність протиріч у поведінці – демонстрація різних, протилежних за змістом способів поведінки в однотипних ситуаціях (у яких саме?).
- Поведінкові прояви ставлення до самого себе (до своєї зовнішності, недоліків, переваг, можливостей, до своїх особистих речей).
- Поведінка в психологічно-значущих ситуаціях (під час виконання завдання, у ситуації конфлікту).
- Поведінка в основній діяльності (навчання, праця і т. ін.)
- Приклади характерних індивідуальних вербальних штампів, а також висловлювань, які характеризують світогляд, кругозір, інтереси, життєвий досвід.

Оформлення звіту

1. ***Вступ.*** Коротко описуються завдання роботи.
2. ***Методика.*** Описуються способи збору матеріалу для складання «портрету», порядок спостережень за досліджуваним та фіксації даних у щоденнику.
3. ***Результати.*** Складання поведінкового портрету.
4. ***Обговорення результатів.*** Перераховуються та класифікуються типи ознак, використаних у «портреті». Визначаються допущені помилки спостереження, можливі способи поліпшення якості даних спостереження.
5. ***Висновки.*** Зазначається, чи всі завдання було виконано.
6. До звіту обов'язково додається ***щоденник спостережень***.

2. План діагностичної бесіди з учнем.

3. План індивідуального психодіагностичного дослідження / або результати психодіагностичного дослідження особистості учня.

ПСИХОДІАГНОСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБИСТОСТІ УЧНЯ

Мета:_____

Діагностичні методики_____ _____

Оформлення звіту

1. ***Дані про досліджуваного*** – вік, стать, освіта, сімейний стан, сімейна ситуація (з ким живе, наявність батьків, братів, сестер та інше), інші дані
2. ***Діагностична ситуація*** (ситуація під час дослідження): описати стан досліджуваного, його ставлення до дослідження, мотивацію, швидкість роботи; відзначити інші фактори, які можуть вплинути на результати.
3. ***Опис результатів***

   Опис результатів – за кожною методикою окремо, опис ***кількісних та якісних показників,*** (бланки з відповідями досліджуваного наведені в додатках).

   Інтерпретація результатів – написати якомога більш повну і докладну інтерпретацію результатів ***по кожному опитувальнику*** (інтерпретація більше для психолога), обґрунтувати свої висновки (інтерпретації) за даними дослідження.
4. ***Загальний висновок за результатами обстеження.***

Схема звіту
керівника педагогічної практики від кафедри психології і педагогіки

Керівник_____

Школа № _____

1. Організаційна робота керівника практики щодо її проведення в школі (початок, хід, завершення практики).
2. Форми роботи керівника із студентами.
3. Загальна характеристика психолого-педагогічної підготовки студентів.
4. Позакласна виховна робота (тематика заходів, найкращі з них, прізвища студентів).
5. Тематика методичних семінарів (прізвища студентів, які брали активну участь у семінарах, теми їх доповідей).
6. Дії студентів, що сприяли встановленню контакту з учнями. Назвати фактори, які ускладнювали встановлення контакту з учнями.
7. Науково-дослідницька робота студентів-практикантів (актуальність, ефективність, якість проведених досліджень та їх результативність).
8. Найкращі та недостатньо підготовлені студенти.
9. Прізвища студентів, відібраних для участі в конкурсі «Кращий студент-практикант», їх характеристика.
10. Прізвища студентів, які не виконали в повному обсязі програму педпрактики (вказати причини).
11. Пропозиції щодо вдосконалення практики.

Дата
Підпис

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет туризму, бізнесу і психології
Кафедра психології і туризму

ПСИХОДІАГНОСТИЧНА ПРОГРАМА ТА ІНДИВІДУАЛЬНЕ ДОСЛІДНИЦЬКЕ ЗАВДАННЯ

НА ТЕМУ: _____

Студента гр. _____, спеціальності _____
_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
(місце практики)

Науковий керівник:

Київ – 202_

СХЕМА ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ

Оформлення звіту

7. ***Вступ.*** Коротко описуються завдання роботи.
8. ***Методика.*** Описуються способи збору матеріалу для складання „портрету", порядок спостережень за досліджуваним та фіксації даних у щоденнику.
9. ***Результати.*** Складання поведінкового портрету.
10. ***Обговорення результатів.*** Перераховуються та класифікуються типи ознак, використаних у „портреті". Визначаються допущені помилки спостереження, можливі способи поліпшення якості даних спостереження.
11. ***Висновки.*** Зазначається, чи всі завдання було виконано.
12. До звіту обов'язково додається ***щоденник спостережень***.

2. План діагностичної бесіди з учнем.

3. План індивідуального психодіагностичного дослідження / або результати психодіагностичного дослідження особистості учня.

ПСИХОДІАГНОСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ

5. ***Дані про досліджуваного*** – вік, стать, освіта, сімейний стан, сімейна ситуація (з ким живе, наявність батьків, братів, сестер та інше), інші дані
6. ***Діагностична ситуація*** (ситуація під час дослідження): описати стан досліджуваного, його ставлення до дослідження, мотивацію, швидкість роботи; відзначити інші фактори, які можуть вплинути на результати.

Запит: _____

Мета:_____

Гіпотези:

Діагностичні методики відповідно до висунутих гіпотез: _____

Оформлення звіту

Гіпотеза 1.

Методика

Результати обстеження:

Висновок

Підтвердження гіпотези

Гіпотеза 2.

Методика

Результати обстеження:

Висновок

Підтвердження гіпотези

Висновки за даними психодіагностичного обстеження

Рекомендації:

Рекомендовані джерела

Методичне забезпечення

1. Психологічна практика в закладах освіти: організація та проведення (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти): навчально–методичний посібник / укладачі : Кириленко В.Г., Кучеровська Н.О., Федько С.Л. К.: 2020. 92 с.

Основна література

1. Антонова, А. В. Психодіагностика ризику булінгу в школі. *Сучасна медицина, фармація та психологічне здоров'я*, 2021. (2(3), 3-35. вилучено із http://journals.maup.com.ua/index.php/psych-health/article/view/122

2. Васьківська С.В. П'ять вимірів психологічного консультування: навч. посібник. К.:Ніка-Центр, 2019.

3. Васьківська С. В. Основи психологічного консультування : підруч. для студ. вищ. навч. закл. 2-ге вид. К.: Ніка-Центр, 2011.

4. Гірник А. М. Тренінг комунікативних умінь : методичні матеріали. *Практична психологія та соціальна робота.* 2001. № 1. С. 21–24.

5. Дептула Марія Рання профілактика проблем психосоціального розвитку і ризикованої поведінки дітей та молоді / М. Дептула, А. Поторська, Ш. Боршіх ; ред. В. Юнік. Бидгощ : Вид-во ун-ту Казимира Великого, 2019.

6. Єфремцева С. А. Тренінг спілкування для старшокласників. К. : Інститут психології АПН України, 1994. 76 с.

7. Лещинська Е. А. Тренінг спілкування для учнів 4-6 класів (програми і метод. рекомендації для психолог. гуртка «Учимся общению»); АПН Украіни, Ін-т психології. 3-те вид. К. , 1994.

8. Максимова Н. Ю. Соціальна робота з сім'єю: підручник. К. : ВПЦ "Київ. ун-т", 2015.

9. Строяновська О.В. Психологічна служба в системі освіти: Практикум з навчального курсу для практичних психологів: Навч. посібн. К.: Каравела, 2010. 176 с.

10. Терлецька Л.Г. Вікова психологія і психодіагностика : підручник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2013. 608 с.

11. Яценко Т. С. Психологічні основи групової психокорекції*:* навч. посібник. К. : Либідь, 1996. 264 с.

12. Bondarenko A. F. Cross-cultural aspects of counseling: доклад, тезисы доклада. *Ad orbem per Linguas. До світу через мови: матер. Міжнарод. наук.-практ. конф. "Світ як інтертекст", 17-18 червня 2020 р*. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2020